

RENÉ HAKE:

Op zoek naar de procentjes meer bij FC Utrecht

René Hake, met FC Utrecht zo verrassend aan het seizoen begonnen, heeft er net met zijn ploeg een paar mindere wedstrijden opzitten. Toch heerst er op het fonkelnieuwe Topsportcentrum aan de Maniobadreef een serene rust. De Drent, half december vijftig geworden, is inmiddels ervaren genoeg en weet hoe hij dergelijke tegenslagen te lijf moet gaan.

Een goede competitiestart schept verwachtingen”, zegt hij. “Er wordt anders tegen je aangekeken. Ergens op jagen is makkelijker dan de prooi zijn. Wij moeten er andere wapens tegenover zetten. Dat is ook weer een heel interessant proces. Wat is er nodig om de prestaties constanter te maken? In de wedstrijden tegen Vitesse, AZ en Cambuur werd meer van ons verwacht. Maar we kwamen er niet goed uit, zowel niet qua resultaat als de manier waarop we ons daar presenteerden. Daar moeten wij mee leren omgaan en bespreekbaar maken wat er moet veranderen. Het zijn zaken die je inspireren, veel energie geven, maar ook veel energie kosten.”

Hake ervaart dat vasthouden en plussen misschien wel het moeilijkste is van het vak. Met FC Utrecht zit hij in een andere fase dan toen hij het in november 2020 van John van den Brom overnam. “Het gaat nu om de details, de randvoorwaarden, het doorontwikkelen van het team en de spelers. Dat gaat veel langzamer dan het proces van het opstarten. Want je bent als trainer op zoek naar die procentjes meer. Je moet veel meer geven en veel creatiever zijn om dat te bereiken.”

Het is wel mooi dat FC Utrecht dat werk aan hem toevertrouwt. Het is ook het logische vervolg van een trainer die zijn carrière stap-voor-stap heeft opgebouwd. “Bij mijn keuzes is het voor mij altijd belangrijk geweest dat je kunt geven en nemen. Ik let erop dat ik in een omgeving terecht kom waar ik mijn ervaring en ideeën kwijt kan en dat ik iets kan toevoegen. In een nieuwe omgeving leer

je altijd. Je pikt zaken op van hoe het werkt bij Cambuur, FC Utrecht, FC Twente, Emmen en PEC Zwolle. Dat voeg je toe aan je eigen ideeën. Ook al is het maar één procent, het zorgt er wel voor dat je je blijft ontwikkelen. Het belangrijkste van een trainer/coach is dat je er altijd voor open staat om jezelf te triggeren.”

Voor Hake is het een ervaringsvak. Hij zegt dat hij twintig jaar geleden dacht dat hij misschien alles al wist. Maar hij zoekt nog steeds elke dag de confrontatie met zichzelf. Hij denkt erover na of hij zaken goed heeft aangepakt en wat hij beter of anders had kunnen doen. Hij wikt en weegt of hij zaken tevoren had moeten bespreken met de staf. “Daar word je je steeds bewuster van, zodat je ook steeds bewuster en uiteindelijk betere keuzes maakt”, zegt hij.

Ook al werkt hij in de stad van Wesley Sneijder, hij durft rustig uit te spreken dat hij verbaasd is dat de 134-voudig international denkt de trainersopleiding niet nodig te hebben. “Dan besef je naar mijn mening nog niet genoeg wat het allemaal inhoudt en wat er allemaal bij komt kijken”, aldus Hake. “Dat is vanuit mijn perspectief omdat ik alle facetten heb meegemaakt, van de F-pupillen bij de amateurs tot verschillende niveaus in het professionele voetbal. Al die bagage heeft mij geholpen om een verbeterde versie van mezelf te worden. Met alle respect voor de grote carrière van een speler: die elementen zitten daar niet in. Je hebt veel meegemaakt, maar als speler.

‘Je moet er altijd open voor staan om jezelf te triggeren’

Maar je hebt nooit de verantwoordelijkheid gehad voor een groep of voor het nemen van een beslissing. Je kunt - als je het vak wilt leren - wel je ervaringen als speler gebruiken om nog betere keuzes te maken."

Een verleden als voetballer op topniveau heeft Hake niet. Maar hij heeft wel op allerlei niveaus met mensen en groepen gewerkt. "Een topvoetballer kan zich misschien makkelijker in een speler verplaatsen. Maar hoe breng je je oefenstof, hoe ga je ermee om en hoe maak je het werkbaar? Dat is iets wat een topvoetballer niet vanzelf meekrijgt, maar als trainer op verschillende niveaus wel. Hoe ga je met mensen om? Dat is voor mij toch de kern van het vak."

Voor Hake, geboren in Coevorden en woonachtig in Erica, begon het dicht bij huis. Hij was verbonden aan de jeugdopleiding van Emmen. De club startte de samenwerking met het Carmelcollege. Dat groeide uit tot een Lootschool, mede door de komst van de talenten van Emmen. "Daar heb ik geleerd hoe je zaken moet organiseren en mensen bij elkaar kunt brengen die er de schouders onder willen zetten. Je moet ouders en spelers ervan overtuigen dat de combinatie school en voetbal heel zinvol kan zijn. Ik spreek nu nog wel eens jongens uit die periode. Een aantal is er terecht gekomen in het betaalde voetbal. Mark-Jan Fledderus, de huidige TD van FC Groningen, was een van de jongens van dat project. Bas Sibum, Jos Hooiveld, Bas Dost. Er zijn best veel jongens in het betaalde voetbal terecht gekomen. Wat er met de jongens gebeurt die het niet gehaald hebben, blijft meestal onder de oppervlakte. Die lopen nu tegen de veertig. Er zijn erbij die manager zijn bij een aardig bedrijf of zelf een onderneming hebben gestart. Ze zeggen dat ze er veel aan gehad hebben dat ze elke dag vanaf zeven uur 's-morgens een programma moesten volgen. Dan kweek je structuur en doorzettingsvermogen."

Hake was zelf ook iemand die een tijdlang werk in het voetbal met een studie combineerde. Bezig bij de jeugd en de beloften van Emmen trok hij naar het CIOS in Heerenveen.

'Als je denkt een trainersopleiding niet nodig te hebben, beseft je niet wat het allemaal inhoudt'

Daar fungeerden Foppe de Haan, Hans Westerhof en Henk Heising als docenten. "Dat zijn de mensen die de waakvlam hebben doen ontbranden", zegt hij. "Ik kwam er met allerlei dingen in aanraking die het trainersvak zo interessant maken. Leerlingen van een aantal CIOS-opleidingen kwamen een dag in de week bij elkaar in Zeist. Ik kwam er mensen als Pascal Jansen en Aloys Wijnker tegen."

Daarna ging Hake ervaring opdoen als hoofdtrainer. Emmen was de eerste club. Dat overleefde ternauwernood een faillissement. "Je leert de processen rondom een club in nood kennen. Het is super interessant te ervaren hoe zo'n club toch overeind gehouden wordt. Je leert welke rol je daar als trainer in kunt spelen en welke rol juist weer niet. Bij PEC Zwolle maakte ik als assistent de euforie mee van het spelen van twee bekerfinale, waarvan er een gewonnen werd. Ook de Europese wedstrijden zijn een prima ervaring geweest." In de periode dat hij er werkte werd FC Twente

landskampioen en pakte Hake met de A-jeugd de landstitel en de Super Cup. "Ik heb er een geweldige periode gehad en deed bovendien de cursus coach betaald voetbal. Met Alex Pastoor, John Karelse, Erwin van de Looi, Dick Lukkien, Art Langeler, Phillip Cocu, Patrick Kluivert, Dennis Bergkamp en Michael Reiziger, een enorm divers gezelschap. Het was ontzettend leerzaam om met die mensen kennis te delen. Dat FC Twente top van Nederland was gaf ontzettend veel inzicht."

Hij denkt niet dat er nog veel van zijn visie als beginnend trainer over is. "In het begin doceerde je. Je vertelde hoe het moest en verwachtte dat de leerling (de speler) het zo zou uitvoeren. Zo was ik ook opgegroeid. Als de trainer zei dat je naar links moest, dan ging je naar links. Je stelde geen vragen, ging niet in discussie en deed wat er gevraagd werd. Hoe je met groepen en met mensen omgaat heeft een enorme vlucht genomen. Op het CIOS leerde je didactiek, omgangskunde en

hoe je trainingen moest organiseren. Die kennis zit nog steeds diep in je achterhoofd. Je maakt er onbewust gebruik van en doet veel op gevoel en intuïtie. Je kijkt naar andere trainers en vraagt je af of elementen van hun aanpak bij jouw repertoire of blauwdruk van werken zouden passen. Al die kennis komt in een soort mixer terecht. Daar maak je je eigen ik van.”

Maar klaar is het nooit. Hake leest boeken over psychologie. Hij wil meer weten over de manier waarop je mensen kunt beïnvloeden of mee kunt nemen in een proces. Hij leest over periodisering en bestudeert hoe andere trainers dat aanvielen. “Ik probeer er mijn weg in te zoeken hoe ik werelden kan samenvoegen. Bij Emmen ging het om relaties leggen met die school. Nu moet je bijvoorbeeld omgaan met een staf rond het elftal die steeds groter wordt. Stafleden moet je in hun kracht zetten. Vanuit hun expertise moeten ze invloed hebben. Ze moeten bij het proces betrokken zijn. Ik ben degene die uiteindelijk de beslissing neemt en knopen door moet hakken.”

Dat soort processen heeft de laatste jaren een hoge vlucht genomen. Hake vindt dat hij in het voordeel is omdat hij bij veel verschillende clubs werkte. “Cambuur, Zwolle, Twente, Emmen en Utrecht. Dan praat je over veel mensen met allemaal een eigen werkwijze”, zegt hij. “De vraag is hoe mijn manier van werken daarbij past. Hoe krijg je het voor elkaar om mensen mee te nemen als je toch wat wil veranderen. Je bent bezig om een omgeving te creëren waarin iedereen het gevoel heeft dat zijn of haar inbreng ertoe doet. Ik ben pas tevreden als iedereen zich betrokken voelt bij het totale proces.”

Hake heeft nooit eigen mensen mee kunnen nemen naar een club waar hij ging werken. Dat maakte de uitdaging groter en hem als mens rijker. “Als je steeds je eigen mensen meeneemt, blijft het cirkeltje klein en sta je minder open voor andere denkbeelden. Op deze manier blijf ik mezelf ontwikkelen. Hoe je een dag indeelt voor de spelers bijvoorbeeld en er structuur aan geeft. Dat neem je mee van club naar club. Dan is het de vraag of het in de nieuwe omgeving past of dat je er wat aan toe moet voegen.

René Hake

Geboren: 18 december 1971, Coevorden

Woonplaats: Erica

Voetballoopbaan: SC Oranje (Schoonebeek), A-jeugd Emmen

Opleiding: CIOS in Heerenveen

Voetbalacademie Emmen: 14 jaar trainer

2005-2009	Trainer A-jeugd academie FC Twente Heracles, met landstitel en Super Cup in 2007
2009	Hoofdtrainer beloften FC Twente
11 oktober 2010	Hoofdtrainer Emmen
1 juli 2012	Assistent bij PEC Zwolle
juni 2015	Contract als assistent bij FC Twente, hoofdtrainer in augustus
31 januari 2018	Hoofdtrainer Cambuur Leeuwarden
juni 2019	Hoofdtrainer Jong FC Utrecht
november 2020	Hoofdtrainer FC Utrecht

Dat zijn heel interessante processen. Basiszaken geschikt maken voor de omgeving waar je dan bent, dat vind ik een heel leuke uitdaging. Wanneer in de week doe je een bespreking en wie laat je het doen. Doe je het zelf of laat je het een collega doen? Het is een ontwikkeling die je doormaakt. Een aantal jaar geleden was het moeilijk voor mij om iets uit handen te geven. Als hoofdtrainer van Emmen deed ik de video-analyse nog zelf. Dat heeft nu allemaal zo’n hoge vlucht genomen.”

Ruim anderhalf jaar geleden maakte Hake een opmerkelijke keuze. Hij koos voor Jong FC Utrecht. “Voor de buitenwacht was dat apart. Voor mezelf aanvankelijk ook wel. Je wilt door op de route als hoofdtrainer. Maar dat was ik ook van Jong FC Utrecht, al was het een functie meer op de achtergrond. Vanuit mijn kennis en ervaring kreeg ik alle vrijheid om ontwikkelingen in gang te zetten. Ik had ook hoofdtrainer kunnen worden bij andere clubs. Maar het paste op dat moment wel bij mij om dit als een uitdaging te zien. Het gaat bij mij niet om het ego, maar om het optimaal kunnen werken en functioneren. Daar had ik een goed gevoel bij.”

‘Kennis komt in een soort mixer terecht. Daar maak je je eigen ik van’

Hake tekende een contract voor drie jaar, maar stapte halverwege uit het proces om hoofdtrainer te worden. Door zijn helicopterview vanuit het eerste elftal is hij indirect nog steeds betrokken bij de ontwikkeling van het talent en het integreren in het eerste elftal. "Wie laat je wel of niet meetraineren, hoe vaak traint een talent mee en hoe lang. Dat soort processen moet je goed met elkaar afstemmen. Daar zitten nog veel groeimogelijkheden in." Hake noemt Tommy St. Jago een van de eerste vruchten van de nieuwe aanpak. Dat Jong FC Utrecht in de eerste divisie speelt is van enorm belang. "De academie ontwikkelt zich. Het instapniveau gaat flink omhoog. We verwachten dat de stap van Jong FC Utrecht naar de A-selectie in de toekomst makkelijker wordt."

De werkwijze bij A-selectie heeft inmiddels ook een heel modern karakter gekregen. De tijd dat Hake zelf altijd de structuur van bijvoorbeeld de wedstrijdbesprekingen moet bepalen is voorbij. Spelers worden er steeds meer bij betrokken. "Eerst liet je ze bijvoorbeeld in twee groepen aandacht besteden aan aanval en verdediging. Nu krijgen ook linies opdrachten. Een voorbeeld. Je laat tien beelden zoeken van aanvallen over rechts. Hoe was de samenwerking, de positie ten opzichte van elkaar en wat kun je over de keuzes zeggen. Dat presenteren ze aan mij. Je wil ermee bereiken dat ze kritischer naar hun eigen functioneren en de manier van samenwerken kijken. Het zijn tools die je veel meer gebruikt dan een jaar of vijf geleden. Het gaat erom: in welke mate pas je het toe? Wat kunnen we nog meer doen dat een positieve bijdrage kan hebben

'Het stop leggen, praatje, plaatje, daadje is niet meer van deze tijd'

aan de ontwikkeling van het team? Je zoekt en gebruikt alles wat de kans groter kan maken om een wedstrijd te winnen."

Hake kijkt veel naar internationale topwedstrijden en probeert ook daar weer zaken uit te halen. Waarom kan Ajax op die specifieke manier spelen en welke spelers zijn daarvoor nodig. "Natuurlijk zijn de spelers kwalitatief niet van hetzelfde niveau. Maar je kunt wel afleiden hoe bijvoorbeeld iemand met snelheid wordt gepositioneerd om die kwaliteiten optimaal tot hun recht te laten komen. Je bent snel geneigd te zeggen dat je van Ajax het meeste kunt leren, maar ik kijk ook buiten de landsgrenzen. Liverpool, Atletico Madrid en het Napoli van een paar jaar geleden zijn ook heel leerzaam om naar te kijken. De nationale teams van Italië en Spanje. Daar haal je dingen uit. Hoe organiseren zij zaken en kan ik dat trainbaar maken?"

Het is volgens Hake een uitdaging om zaken uit grote wedstrijden terug te brengen in je eigen team. "Je probeert zaken trainbaar te maken door ervoor te zorgen dat spelers een aantal keer in dezelfde situatie komen. Dat ze zaken gaan herkennen. Het 'stop leggen, praatje, plaatje, daadje' is niet meer van deze tijd. Je probeert je daarin ook te ontwikkelen. Je probeert veel meer het spel het spel te laten zijn. Door te spelen met de afmetingen van het veld en met de regels probeer je voetbalhandelingen en -gedrag naar boven te krijgen."

Zo blijft Hake zichzelf ontwikkelen. De ambitie is er om als hoofdtrainer op een steeds hoger niveau te werken. Maar hij sluit niet uit dat hij in de toekomst toch weer in een andere functie aan de slag gaat. Hij wil graag nog eens naar het buitenland. Duitsland, Engeland en België hebben zijn voorkeur. Elk land brengt een eigen dynamiek met zich mee. "Toen ik als trainer begon was ik gehecht aan mijn eigen omgeving. Hoeveel je ervan kunt leren om de voeten ergens anders onder tafel te steken heeft mijn ogen geopend. Voor mij is het belangrijk dat ik me bij een club op mijn gemak voel en dat ik er kan leren. Ik sluit niks uit." •

